



SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 2. decembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,
kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 200/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Ministru kabineta 1998. gada 21. aprīļa noteikumu Nr. 139 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 205-97 “Mūra un stiegrota mūra konstrukciju projektēšanas normas”” (turpmāk – noteikumi Nr. 139) 4. un 5. punktu, kā arī Ministru kabineta 1997. gada 23. decembra noteikumu Nr. 451 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 203-97 “Betona un dzelzsbetona konstrukciju projektēšanas normas”” (turpmāk – noteikumi Nr. 451) 5. punktu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 64., 90. un 92. panta pirmajam un otrajam teikumam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta pirmās daļas pirmajam teikumam, otrajai daļai, trešās daļas a) un b) apakšpunktam un 7. panta pirmajai daļai;

1.2. izskatīt lietu steidzamības kārtībā.

2. Noteikumu Nr. 139 4. punkts paredzēja:

“Līdz Latvijas būvnormatīva LBN 004 “Slodzes un iedarbības. Projektēšanas pamatprincipi” apstiprināšanai slodžu un iedarbību lielumi,

drošuma un slodžu kombināciju koeficienti jāpieņem atbilstoši SNIp 2.01.07-85 prasībām.”

Minēto noteikumu 5. punkts noteica:

“Līdz Latvijas būvnormatīva LBN 204 “Tērauda konstrukciju projektēšanas normas” apstiprināšanai metāla ieliekamo detaļu aprēķini jāveic saskaņā ar SNIp II-23-81* “Tērauda konstrukcijas. Projektēšanas normas”.”

Savukārt noteikumu Nr. 451 5. punkts paredzēja:

“Līdz Latvijas būvnormatīva LBN 004 “Slodzes un iedarbes. Projektēšanas pamatprincipi” apstiprināšanai slodžu un iedarbību lielumus, drošuma un slodžu kombināciju koeficientus nosaka saskaņā ar SNIp 2.01.07-85 prasībām.”

3. Personai, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, jāievēro Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

Ar Latvijas Būvinženieru savienības speciālistu sertificēšanas institūcijas rīkojumu nolemts anulēt pieteikuma iesniedzēja būvprakses sertifikātu ēku konstrukciju projektēšanā, jo viņš pārkāpa apstrīdētās normas, tostarp arī tajās ietvertos SNIp II-23-81* un SNIp 2.01.07-85.

Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu (ieteikumi Nr. 97/2018). Minētajā pieteikumā tika lūgts atzīt noteikumu Nr. 139 4. un 5. punktu par neatbilstošu Satversmes 90. pantam, 106. panta pirmajam teikumam un Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 2. un 17. pantam. Pēc minētā pieteikuma Satversmes tiesa 2018. gada 25. jūlijā ierosināja lietu “Par Ministru kabineta 1998. gada 21. aprīļa noteikumu Nr. 139 “Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 205-97 “Mūra un stiegrota mūra konstrukciju projektēšanas normas”” 4. un 5. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 90. pantam” (turpmāk – lieta Nr. 2018-13-03).

Satversmes tiesa, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 3. punktu, 2019. gada 18. aprīlī pieņēma lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-13-03. Šajā lēmumā tiesa konstatēja, ka pieteikuma iesniedzējs līdz 2010. gada 7. jūnijam bija izstrādājis būvkonstrukciju daļas projektu, kurā viņam bija pienākums īstenot apstrīdētās normas. Satversmes tiesa citstarp norādīja: ja valsts ar apstrīdētajām normām ir uzlikusi personai imperatīvus pienākumus, tad personai Satversmes 90. pantā ietverto tiesību aizskārums šo normu pieejamības aspektā rodas tajā brīdī, kad tai jāizpilda apstrīdētajās normās noteiktie pienākumi. Tomēr konstitucionālo sūdzību pieteikuma iesniedzējs iesniedza 2018. gada 21. jūnijā un tādējādi neievēroja

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtajā daļā noteikto konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņu (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 18. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-13-03 12.2. un 12.3. punktu*).

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums nosaka: “Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Satversmes tiesas likumā noteiktais konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju Satversmes tiesai. Paredzot šo termiņu, likumdevējs ir prezumējis, ka gadījumā, ja apstrīdētā norma personai rada būtisku pamattiesību aizskārumu, tā nekavējoties vērsīsies Satversmes tiesā. Jo ilgāk persona pacieš savu pamattiesību aizskārumu, jo mazāk tā ir ieinteresēta savu pamattiesību aizsargāšanā. Turklāt Satversmes tiesa ir atzinusi, ka minētais termiņš ir uzskatāms par samērīgu un pietiekami garu, lai persona varētu sagatavot un iesniegt konstitucionālo sūdzību (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. un 16.1. punktu*). No personas tiek gaidīts, ka tā aktīvi aizsargās savas tiesības, apstrīdot tiesību normu konstitucionalitāti uzreiz pēc aizskāruma rašanās, nevis pēc vairākus gadus ilgušas bezdarbības (*sal.: Satversmes tiesas 2013. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2012-22-0103 12.2. punkts*).

Vērtējot personas Satversmes 90. pantā ietverto pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi apstrīdēto normu pieejamības aspektā, Satversmes tiesa lietā Nr. 2018-13-03 secināja, ka būvniecībā no apstrīdētajām normām izrietošo profesionālo pienākumu satura nezināšana un šo normu neievērošana var radīt nelabvēlīgas sekas, kuras var izpausties kā būtisks citu cilvēku dzīvības un veselības apdraudējums. Tādēļ personai, kurai sava profesionālā darbība jāveic atbilstoši apstrīdētajām normām, ir jārīkojas savlaicīgi, ja tā konstatē, ka šīs normas tai nav pieejamas (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 18. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-13-03 12.2. punktu*). Arī izskatāmajā pieteikumā pieteikuma iesniedzējs savu pamattiesību aizskārumu saista tieši ar apstākli, ka apstrīdētās normas viņam nav bijušas pieejamas. Proti, pieteikumā ietvertie argumenti pēc būtības nemaina to, ka pieteikuma iesniedzējam kā būvniecības speciālistam bija jārīkojas savlaicīgi, konstatējot, ka apstrīdētās normas viņam nav pieejamas. Tādējādi arī konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no 2010. gada 7. jūnija, proti,

dienas, līdz kurai pieteikuma iesniedzējs izstrādāja būvkonstrukciju daļas projektu. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 10. novembrī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš nav ievērots.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

4. Ņemot vērā to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, jo pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām, lūgums izskatīt sūdzību steidzamības kārtībā ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 200/2025).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina